

OVE NACIJSKE
ROŽNJE AMERIKE
LEDE TRGOVINE

“nova Evropa”
ne bo priznala enotne
Amerike!

HAVANI SE POJA-
VILA SLOŽNOST

Havana, Kuba, 28. jul. — Na 20 latinskih republik v zahodni hemisferi se je zedinilo z namenom, da se zoperstavijo vsaki poskusu, ki bi se skušalo v evropskih kolonijah, v Ameriki in v ostalih državah, ki so pod vplivom evropskega vpliva, postaviti pete kolone. Vsi ti narodi bodo formalno sprejeli jutri ali najkasneje v torek, kar bo panameriška konferenca v Havani zaključena.

Berlin, 27. jul. — Dr. Walther Funk, Hitlerjev trgovinski minister, je včeraj povedal inotomskim časnikarjem, da “nova Evropa”, ki pride po vojni, bo podarilo enotna in če bo podarilo svet hotel trgovati s to enotno Evropo, bo moral sprejeti trgovinske pogoje Nemčije, drugače ne bo več mogel trgovati s Evropo. Po vojni ne bo več svobodne trgovine s posameznimi evropskimi državami, ampak bo veljal en sam sistem vsvo Evrope z eno samo valuto, ki bo nemška marka.

Dr. Funk je dal jasno razumeti, da misli Združene države Amerike, kadar govori o “zujednjenosti” — in docim bo Ameriki priznati enotno Evropa, ne bo “nova Evropa” priznala nobenega enotnega gospodarskega sistema Ameriki, temveč bo zahtevala svobodno trgovino z vsemi posameznimi ameriškim republikami. Iz tega ozira — je rekel dr. Funk — je sedanja panameriška konferenca v Havani mislila, ki nič ne pomeni inotomskih republik v Ameriki, ampak pažljivo, kaj delajo, kajti Nemčija — oziroma “nova Evropa” — se ne bo šalila.

Havana, Kuba 27. jul. — Nesoglasja so se med Združenimi državami in nekaterimi latinskimi republikami, zlasti Argentino, je na velike upanje, da bodo ta nesoglasja izravnan na ponedeljka, ko bo odbor za resolucije poročal in predložil konkretne načrte za gospodarsko enotnost zapadnega sveta.

Nesoglasja so se med Združenimi državami in nekaterimi latinskimi republikami, zlasti Argentino, je na velike upanje, da bodo ta nesoglasja izravnan na ponedeljka, ko bo odbor za resolucije poročal in predložil konkretne načrte za gospodarsko enotnost zapadnega sveta.

Švedski kralj baje
ima pogoje miru

Italija dobi vzhodno
obalo Jadrana

Berlin, 27. jul. — Iz nekkih zanesljivih virov poročajo, da je švedski kralj Gustav prejel mirovne pogoje nacistične Nemčije z namenom, da jih sporoči Angliji.

Glavne točke teh pogojev so:

1. Anglija se mora ločiti od evropske celine; 2. Anglija vrne Nemčiji njene bivše afriške kolonije; 3. Nemčija vzame belgijsko kolonijo Kongo v Afriki; 4. Nemčija zajame Veliki Britaniji zaščito pred “rmenom varnostjo”; 5. Norveška ostane nemška provinca; 6. Belgija postane nemški protektorat s kraljem Leopoldom na čelu; 7. Nemčija obdrži okupiran del Francije, izjemši Pariza; 8. Holandija postane nemški protektorat; 9. Italija dobi svobodne roke v Španiji in Grčiji pod nadzorstvom Nemčije in dalje dobi vso vzhodno obalo Jadranskega morja.

Ako Anglija zavrže te pogoje, bo napadena in docela pomandrana v 30 dneh. Poleg napadov iz zraka in z morja se bodo Nemci poslužili prvič tudi novega plina, ki ga izdelujejo v svojih kemičnih tovarnah noč in dan. Ta plin ni strupen, naredi pa na tleh goste oblake, ki vazejo človeku vid za dolgo časa.

London, 27. jul. — Krogi angleške vlade v Londonu ne vedo ničesar o kakšnih mirovnih pogojih, ki jih baje ima švedski kralj Gustav.

Bretanska odstopila
od Francije

Nemčija že priznala
novi državici

Berlin, 27. jul. — Nacistična Nemčija je takoj priznala Bretansko kot novo državico, ki se je ločila od Francije in postala — “samostojna”. Ker se ta del Francije nahaja v okupiranem ozemlju, je Nemčija takoj imenovala generala Weyerja kot militarnega guvernerja.

Bretanska provinca se nahaja v konicastem delu zapadne Francije ob Biskajskem in Rokavskem zalivu. Francija jo je anektirala leta 1532 in tvori pet departamentov ali okrajev. Za Nemčijo je velikega strateškega pomena pri napadih na Anglijo. Separatistično gibanje Bretoncev je že staro, toda francoska republika ni polagala nobene važnosti nanj.

Rumunija je spet
kapitulirala

Dovolila je menda
revizijo svojih mej

Berlin, 27. jul. — Iz Salzburga poročajo, da sta rumunski premier in zunanji minister sprejela načrt za revizijo rumunskih mej, ki ga je predložil “firar” Hitler. Revizija pomeni, da mora Rumunija odstopiti kso ozemlja Ogrski na Sedmograškem in Dobrodužu Bolgarski.

Na salzburski konferenci se nahajajo tudi zastopniki Bolgarije in Slovaške.

Roosevelt ima večino,
kaže glasovanje

Washington, D. C., 29. jul. — Poskusno glasovanje, ki ga vodi magazin Fortune, je dalo Rooseveltu 44 odstotkov glasov, Wilkieju pa 40; ostalih 16% je razdeljenih med druge kandidate oziroma je pasivnih.

ANGLEŠKE BOMBE
SO SPET PADALE
NA TRST, REKO

Francoske bojne ladje
v akciji proti
Nemcem

BITKA ŠEST MILJ
VISOKO V ZRAKU

SUSA, JUGOSLAVIJA, 28. jul. — Danes zgodaj zjutraj so silne eksplozije bomb zdrobile vse šipe v Susaku. Bombe so eksplodirale v sosednji Reki, ki je bila napadena po angleških bombnikih. Škoda še ni znana. Angleži so istočasno bombardirali iz zraka Trst, Pulj in Videm (Udine) v Furlaniji. Druga vest se glasi, da je Italijanska bojna ladja potopila dve angleški podmornici, ki sta prispeli v Jadransko morje.

London, 29. jul. — Eno uro je včeraj trajala vroča bitka med 60 nemškimi in angleškimi letali šest milj visoko v zraku nad Rokavskim prelivom. V tej bitki v stratosferi so Nemci izgubili pet letal (v drugih spopadih pa štiri), Angleži pa dve.

London, 27. jul. — Danes je odplula v bitko z Nemci flotila francoskih bojnih ladij, ki so bile preurejene v angleških pristanih in na katerih so francoski poveljniki, ki so se pristojevoljno odločili za nadaljevanje vojne na strani Anglije. Francoska flotila bo pomagala Angliji v odbojni napadi na nemških malih torpedovk, katerih je vedno več v Rokavskem prelivu in Severnem morju.

Včeraj so nemški bombniki prvič napadli angleške ladje pri “zadnjih vratih” Anglije, zapadno od Irake, med tem so se pa obnovili srđiti napadi ob vsem angleškem obrežju vzdolž Rokavskega preliva. Angleško poročilo se glasi, da izgube Angležev znašajo pet ladij v prelivu, pet drugih ladij in dva rušila sta pa bila poškodovana; na drugi strani so Nemci izgubili 28 letal in devet njihovih malih torpedovk je bilo odpuščenih oziroma poškodovanih.

Rim, 27. jul. — Italijani poročajo, da so že drugi bombardirali iz zraka Gibraltar in povzročili tamkaj paniko. Kakšne uspehe so imeli, ni omenjeno. Dalje poročajo o značnih napadih na Aleksandrijo v Egiptu in na postojanke v Palestini.

London, 27. jul. — Kakor poročajo neuradno, je Anglija vključila v svoje bloкаде tudi Španijo, katere zdaj mej na nacistično kontrolirano Francijo. Kako bo Anglija izvajala blokadno na Špankem, še ni znano javnosti.

Unija oskrbela
hospitalizacijo članom

New York. — Unija United Office & Professional Workers CIO, ki pravi, da ima 45.000 članov v 85 krajevnih enotah, je za vse članstvo oskrbela hospitalizacijo, to je bolnišnico v slučaju bolezni po znižani ceni. Za to zavarovanje se je pogodila z neko inšurenz kompanijo. Član si bo lahko sam izbral katerokoli bolnišnico v svojem mestu.

Oljni delavci v Mehiki
groze s stavko

Mexico City, 27. jul. — Zanesljivo se poroča, da je 18.000 delavcev v petrolejski industriji v Mehiki prejel odredbo, da ji v Mehiki prejele odredbo, da 24-urno protestno stavko proti dekretu predsednika Cardenas za znižanje mezd. Stavka se prične 29. julija.

Domače vesti

Pozdrav iz Penne
Chicago. — Mary Suglić in Lucy Glavan pozdravljata uredništvo Prosvete in odbornike ter nameščence v gl. uradu SNPJ iz Cornwalla, Pa.

Toča pobila slovenske farne
Sheldon, Wis. — Dne 24. julija zvečer je tu divjala silna nevihta s točo, ki je uničila skoraj ves letošnji pridelek na tukajšnjih farmah. Veliko slovenskih farmarjev je prizadetih. Toča, zelo debela, je padala dvajset minut.

Član v bolnišnici
Milwaukee. — Martin Zagorac, član društva 16 SNPJ, se nahaja v bolnišnici St. Luke's, kjer se bo moral podvreči operaciji. Želja je, da čim prej okreva.

Jugoslovan obsojen v Kanadi
Winsor, Ont., Kanada. — Jože Kubinec, 38-letni Jugoslovan, ki je prišel sem iz Detroita, je bil aretiran iz razloga, ker je imel pri sebi revolver in naboje in ker je hotel oboje skriti. Obsojen je bil na 15 mesecev zapora.

Še eno poročilo o smrti pionirja
Park Hill, Pa. — Dne 16. t. m. je v Conemaughu po večletni bolezni umrl Mihael Ošaben, star 65 let in rojen v Grahovem pri Cirknici na Notranjskem. V Ameriki je bil 40 let in tu zapuščal ženo, 11 otrok in vnukov ter brata. Bil je član društva 44 SNPJ in društva 36 JSKJ; pri obeh društvih je bil čez 35 let.

Rojak se ubil na farmi
Center, Pa. — Pred dnevi se je pri delu na farmi smrtno poonearčil Matevž Eržen, star 62 let in rojen v Savodnju pri Novi Oselci na Gorenjskem. Padel je z voza a senom in si je zlomil tistik. Bil je samski in zapuščal brata. Član je bil SNPJ in JSKJ.

Vlada zgradila
145,646 stanovanj

Stroški razmeroma
nizki

Washington. — V zadnjem fiskalnem letu, ki je končalo 30. junija, je zvezna stanovnajska administracija odobrila načrte za zgradnjo 413 stanovnjskih projektov za 145,646 družin. Zvezni administrator Nathan Straus je poročal, da je 220 projektov za 84,126 družin že izgotovljenih ali se pa v procesu gradnje.

Povprečni stroški znašajo \$2772 za stanovanje, kar je okrog 20% manj kakor v priatni gradnji v istih mestih. Ta stanovanja so namenjena družinam z nizkimi dohodki — do \$626 na leto na jugu in do \$934 v severnih državah. Stanarina v teh popolnoma modernih toda cenenihi stanovanjih znaša povprečno \$10.02 na mesec na jugu in \$16.20 na severu.

Anglija zniža
delovne ure

London, 27. jul. — Nabavitveni minister Herbert Morrison je v parlamentu naznanil znižanje delovnih ur v tovarnah radi velike utrujenosti delavcev, ki so pričeli pešati in ostajati doma. Z reorganiziranjem vlade pred nekaj meseci so bile vse vojne industrije pogane v nepretrgan obrat, 24 ur na dan in sedem dni na teden in delovnik marsikje zvišan na 12 ur.

Chicago dobi živežne
znamke 1. avgusta

Chicago, 29. jul. — Lokalna relifna uprava naznanja, da sistem živžnih znamk pride v rabo v Chicago 1. avgusta. Osebe na relifu bodo dobivale znamke za nabavo živil namesto gotovine.

RIM NAPOVEDUJE
NOVO JAPONSKO
AGRESIVNOST

Namen je, da fašistična
os obrne pozornost
Rusije na vzhod

RIM JE SIGUREN
ZMAGE

Rim, 27. jul. — Italijanski krogi so pričeli napovedovati, da bo v bližnji bodočnosti tudi Japonska udarila z “blitzkriegom” na Daljnem vzhodu in okupirala holandsko Vzhodno Indijo, angleški Hong Kong in celo Singapur.

O tem piše list Telegrafo, last zunanjega ministra grofa Ciana, ki pravi, da je zdaj Japonska, ki je prišla v roke nacionalistom-fašistom — že pripravljena, da udari v bližnji bodočnosti, ker se ji ni treba več bati Anglije in Francije. Amerika pa itak nič ne šteje. Neko poročilo iz Tokija pravi, da je Anglija umaknila vse svoje bojne brodovje iz Singapora. (Resničnost te vesti je bila v Londonu zanikana.)

Ta japonski “blitzkrieg” bo tudi v prilogi Rim-Berlin, ker bo obrnil Stalinovo pozornost od Balkana na Daljni vzhod, pravijo v Rimu. To bo omogočilo Hitlerju, da bo lahko posavil vso svojo pozornost Angliji, ker se mu ne bo treba ničesar bati na Balkanu. In kadar bo Anglija ležala na trebuhu, potem bo Italija imela proste roke na Balkanu in razestnila svojo interesno sfero do Črnega morja. Na drugi strani bo pa Hitler lahko pričel korakati proti Ukrajini in Kavkazu.

Tako sanjajo v Rimu, kjer sicer priznavajo, da je Anglija trši oreh za fašistično orojke, vendar pa so si svesti končne zmage. Računajo tudi, da se Jože Stalin zaveda “realnosti nove Evrope” in ne bo šil na Balkan ter mešal štrene Hitlerju in Mussoliniju. Vsaj do sedaj je pridno kooperiral z Berlinom razen v Besarabiji, kamor jo je mahnil na svojo roko brez vednosti ali privoljenja Berlina. Ali v Rimu napovedani “blitzkrieg” na Daljnem vzhodu bo tudi Moskvi zmanjšal apetit po Balkanu.

Ampak Jože Stalin je zvit lisjak, enako zvit in brezobziren kakor so v Berlinu ali Rimu in sličen apetitom po ekspanziji. Blizu nove rumunske meje ima koncentrirano armado 100.000 mož. In če se prepriča, da se Hitlerju še cede sline po Ukrajini, kakor tudi to, da bo Anglija vzdržala nemške napade, se lahko zgodi, da Stalin začene svojo armado v Rumunijo in okupira njeno oljno industrijo in nato prične meriti rumunsko olje Hitlerju, brez katerega nemške armade ne morejo priti v London. In znano je, da se Moskvi cede sline tudi po Dardanelah.

Vse to pokazuje komplcirano situacijo, kakor tudi nasprotujoče si interese Nemčije in Italije na eni strani in Rusije na drugi. Konfliktu se bo Rusija izognila le, če se Stalin “zaveda realnosti nove Evrope” in ne sili daj na Balkan. In v Berlinu računajo, da se Stalin tega zaveda.

Radiopostaja pte
kolone v Mehiki

Mexico City, 29. jul. — General Dizan R. Gaytan, federalni poveljnik v državi Morelos, je danes informiral vlado, da nemški nacisti obratujejo močno tajno radiopostajo v Cuernavaca, s katero dnevno oddajajo politično in subverzivno propagando.

Mehiki se obetata
dva kongresa

Predsednik Cardenas
bo odločil, kateri
je legalen

Mexico City, 27. jul. — Kot je razvidno, političnih homašij v Mehiki še ne bo konec. Zdej se obetata deželi kar dva kongresa, predsednik Cardenas pa bo odločil, kateri je legalen. To se bo namreč zgodilo, če general Juan Manuel Almazan, ki noče priznati svojega poraza pri zadnjih predsedniških volitvah, izvede svojo grožnjo in skliče svoj “parlament” k zasedanju 1. septembra, ko se prične redno zborovanje novega kongresa.

Vladna revolucionarna stranka pravi, da je pri zadnjih volitvah prejela 2.265.199 glasov, Almazanova lista pa 128.574. Almazan še vedno trdi, da je bil ogrožufan in da je on zmagal. In tako zdaj on dela priprave za sklicanje svojega parlamenta.

In pred katerim parlamentom oziroma skupino ne nastopi predsednik Cardenas s svojo poslanico, tista bo predstavljala legalno vlado. Najbrže se bo zgodilo tako, da bo vladna stranka proglasila nekatere vplivne Almazanove kandidate, da so bili izvoljeni kot poslanci. S to potezo bo izpodbila tla Almazanu, obenem pa kreirala malo opozicijsko skupino v parlamentu. Oficialno bo šele kongres proglasil, kdo je bil zmagovit pri zadnjih predsedniških volitvah, general Manuel Avila Camacho, kandidat revolucionarne stranke, ali Almazan, kandidat reakcije.

Združitev dveh unij,
podružnic CIO

Avtna unija in
izdelovalci strojev

Chicago. — Če članstvo unije Farm Equipment Workers Organizing Committee na splošnem glasovanju potrdi priporočilo svoje eksekutive, tedaj se bo ta unija pridružila uniji United Automobile Workers of America, obe članici CIO.

Do razgovorov za združenje obeh unij je prišlo na pobudo Allana S. Haywooda, organizatoričnega direktorja CIO. Končni dogovor mora še odobriti eksekutiva CIO.

Pri predložitvi tega vprašanja v odobritev članstvu je dejal Grant Oakes, predsednik FEWOC: “Imamo lep rekord za nami, toda zdaj moramo bayviti se z nadaljnjim korakom v našem prizadevanju za organiziranje vseh delavcev v naši industriji.”

Edini pogoj, ki ga stavi eksekutiva FEWOC, je, da avtna unija da vnaprej garancijo, da bodo imeli delegatje krajevnih unij te organizacije vse delegatske pravice na konvenciji UAM in da bo na čelo departamenta, katerega naj tvorijo v združenji uniji izdelovalci poljedelskih strojev, postavljena oseba — iz njih srede, ki je dokazala svoje zmognosti.

Osem delavcev
dobi \$9000

Mooreville, N. C. — Po dolgi letih iskanja pravice je osem tekstilnih delavcev končno le našlo. Od Mooreville Cotton Mills kompanije so zadnje dni prejeli \$9000 kot zamujeno plačo, ker jih je družba odslovila leta 1935. Unija je tirala njih zadevo pred zvezni delavski odbor, ki je odločil v njih prid. Družba je šla potem do več sodnih instanc, toda je povsod izgubila in je zdaj morala tem delavcem vrniti tudi delo.

MUNICIJSKI BA-
RONI AMERIKE
V SEDEČI STAVKI

Profiti so jim več kot pa
narodna obramba

NAROČILA ČAKAJO

Washington. — Ameriški kapitalisti so zopet pokazali, da merijo svoj patriotizem po dolarjih, kar seveda ni nič novega. Če ne vidijo možnosti za delanje velikih profitov, tudi njih patriotizem ni preveč goreč — s tem se naj opajajo le “suckerji”.

In ker radi izredne situacije, ki je nastala s sprejetjem programa za velikanstvo oboroževanja za tako zvano narodno obrambo — in mogoče še kaj drugega — ne vidijo dovolj jasno stekanja velikih profitov v svoje blaginje, so se podali na sedeo stavko. Tako je skoro ves obrambni program v zastoji in velika naročila za orožje vsah vrst čakajo v predalih vladnih poslopih, dokler kongres ne pognoji s profiti patriotizmu trgovcev s smrtjo.

Ker vsa propagandistična aparat ameriškega kapitalizma, predvsem tiak in radio, toliko kriči o veliki nevarnosti, v kateri se baje nahaja dežela, bi človek mislil, da bodo tovarnarji kar planili po vladnih naročilih za bojna letala, tanke in drugo morilno orožje. Toda nič takega se ni zgodilo. Ko so tovarnarji dognali, da zakon omejuje profite na vojna naročila le na osem odstotkov, poleg tega pa vlada grozi še s novim zakonom za obdavčenje nadprofitov, so se drugje patriotični ameriški industrijski mogotci pričeli upirati in odšli na sedeo stavko. Ne premakne jih niti obljuba administracije, da bo kongres še tako uredil, da bo zanje prav, oni pa naj prevzamejo naročila in prično izdelovati orožje.

Pravijo, da hočejo biti najprej na jaanem, kdo bo plačal za ekspanzijo tovarni in za nabavo novih strojev za izdelovanje vojnih naročil. Oni ne marajo prevzeti tega finančnega bremena, ker so preniksi profiti — “samo” osem odstotkov. Te račune za nove stroje in povečanje tovarni naj plača vlada, oni pa bodo obdržali stroje in tovarne.

In tako so prišli s administracijo do neoficelnega sporazuma, da bo te račune plačala vlada s tem, da jim bo dovolila, da bodo lahko k stroškom naročil pristeli tudi vso amortizacijo tovarni in novih strojev na podlagi petletne dobe. V bolj razumljivem jeziku povedano to pomeni, da bodo računali vladi toliko, da bodo napravili čeden profit in povrhu še toliko zaslužili, da bodo v petih letih plačali nove ali povečane tovarne in tudi stroje. Oni so biznismani; patriotizem je dober, če ne stane nič, oziroma če lahko iz njega kujejo profite.

Vlada bi seveda bolje storila, če bi sama zgradila svoje tovarne za izdelovanje aeroplanov in druge vojne parafernaliije, če se dežela že mora oborožiti, in sicer oborožiti do zob. Ampak to bi ne bilo patriotično; to bi bilo v konfliktu z “demokracijo” in bi dalo po “totalitarizmu”. Z zgradnjo in opremo lastnih tovarni bi vlada izpodkopala temelje ameriškemu sistemu.

In kljub temu, da je med administracijo in trgovci s smrtjo že prišlo do neoficelnega sporazuma, kdo bo nosil ves finančni riziko v zvezi s oboroževanjem, vojna naročila še vedno čakajo. In vse izgleda, da bodo čakala toliko časa, da ta dogovor potrdi tudi kongres s no-

(Daje na 2. strani.)

